

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 2 juli 1990 door de Gemeenschapsminister van Onderwijs verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Executieve "tot vaststelling van de gelijkwaardigheid van bepaalde bekwaamheidsbewijzen van godsdienstige of ideologische aard met de vereiste of de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen in de door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde vrije onderwijsinstellingen met volledig leerplan", heeft op 5 juli 1990 het volgend advies gegeven :

1. Het ontwerp is een uitvoering van de bepaling van artikel 12bis, § 2, eerste lid, tweede onderdeel, van de wet van 29 mei 1959, ingevoegd bij de wet van 11 juli 1973, naar luid waarvan de Koning (thans : de Vlaamse Executieve) "voor elk type van vrij onderwijs de gelijkwaardigheid van bepaalde bekwaamheidsbewijzen van godsdienstige of ideologische aard met de vereiste of de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen (bepaalt)" (1).

2. Volgens artikel 2 van het ontwerp steunt de bedoelde gelijkwaardigheid op "de hoedanigheid van bedienaar van de eredienst-priester" of op "de hoedanigheid van rabbijn".

Uit die tekst volgt dat het voordeel van de bedoelde gelijkwaardigheid verbonden wordt met de hoedanigheid van bedienaar van een eredienst, doch dat voor de gelijkwaardigheid slechts in aanmerking komen de bedienaars van twee erediensten, met name de katholieke en de israëlitische eredienst.

(1)De verwijzingen, in de aanhef, naar de wet van 22 juni 1964 en het bijzonder decreet van 19 december 1988 zijn terzake niet dienend.

3. De grondwetsbepalingen die betrekking hebben op de vrijheid van eredienst (artikel 14), de gelijkheid voor de wet (artikel 6), het verbod van discriminatie op ideologische en filosofische gronden (artikel 6bis) en de specifieke gelijkheid in het onderwijs (artikel 17), staan niet toe dat, bij het vaststellen van regelen of bij de toepassing ervan, de overheid het toekennen van een voordeel - in dit geval het aanvaarden van de gelijkwaardigheid van een hoedanigheid met de ter zake van onderwijs in hoofde van het personeelslid vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs - bij uitsluiting doet steunen op het feit dat de betrokkenen bedienaars van een bepaalde eredienst zijn.

4. Uit de informatie welke aan de Raad van State is verstrekt, mag blijken dat het niet de bedoeling van de stellers van het ontwerp is, bedienaars van een andere eredienst bij bepaling van de gelijkwaardigheidsverklaring uit te sluiten. Als uitgangspunt van het voorliggend ontwerp lijkt te moeten worden gezien dat een bekwaamheidsbewijs van godsdienstige of ideologische aard voor de bedoelde gelijkwaardigheidsverklaring in aanmerking komt, wanneer uit dat bekwaamheidsbewijs redelijkerwijs mag worden besloten dat de betrokkene, voor de in het onderwijs uit te oefenen betrekking, over de nodige bestuurskundige, leervakkundige en pedagogische geschiktheid beschikt. Aan de Raad van State is meegedeeld dat door de ervaring is aangetoond dat de personen vermeld in artikel 2 van het ontwerp, door hun opleiding tot het ambt dat zij in de betrokken eredienst bekleden, geacht

.../...

mogen worden te beschikken over de voor de betrokken onderwijsbetrekking vereiste of voldoende geachte bekwaamheid.

Aldus uitgelegd kan voor de bepaling van artikel 2 van het ontwerp een objectieve en redelijke verantwoording worden aangevoerd, waarbij rekening is gehouden met het doel van de gelijkwaardigheidsverklaring en de gevolgen die eraan verbonden zijn (zie de arresten van het Arbitragehof 22/89 van 28 september 1989 en 23/89 van 13 oktober 1989).

Om het ene en het andere beter tot uitdrukking te brengen, moet de tekst wel worden herschreven. Daarbij zal men best een onderscheid maken tussen de grondregel, te weten de bepaling waarin als algemene regel wordt gesteld dat, om in aanmerking te komen voor de bedoelde gelijkwaardigheid, de betrokkene de passende geschiktheid hoort te bezitten, en de regel omtrent de bewijslevering, te weten de bepaling waarin wordt aangegeven op welke wijze het bewijs van de vereiste geschiktheid wordt geleverd, met de mogelijke inbouw van een vermoeden van geschiktheid voor de personen vermeld in artikel 2 van het ontwerp.

5. Boven is al opgemerkt dat het ontwerp een uitvoering is van artikel 12bis, § 2, van de wet van 29 mei 1959, ingevoegd bij de wet van 11 juli 1973.

.../...

In de memorie van toelichting bij het ontwerp dat de wet van 11 juli 1973 geworden is, wordt de desbetreffende bepaling van artikel 12bis aldus toegelicht :

"Inzake gelijkwaardigheid van bepaalde bekwaamheidsbewijzen van godsdienstige of ideologische aard, hetzij met de vereiste, hetzij met de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen, ligt het in de bedoeling dat o.m. de houder van een getuigschrift van priesterschap wordt gelijkgesteld :

- met een geaggregeerde voor het hoger secundair onderwijs of het lager secundair onderwijs, voor de betrekkingen van directeur of onderdirecteur, volgens het niveau van de inrichting;
- met de houder van het bekwaamheidsbewijs vereist om een betrekking in het opvoedend hulppersoneel waar te nemen;
- met de houder van een bekwaamheidsbewijs dat voldoende geacht wordt om de oude talen te onderwijzen;
- met de geaggregeerde voor het lager secundair onderwijs, indien hij tevens houder van een kandidaatsdiploma is" (Gedr. St., Kamer v. Volksw., 1972-1973, nr. 635/1, blz. 2).

Die toelichting doet ervan blijken dat de wetgever oog had voor zekere kwaliteitsgaranties, wat de bedoelde gelijkwaardigheidsverklaring betreft.

In de regel onderstelt een zodanige garantie een toezicht of controle vanwege de overheid. Artikel 14 van de Grondwet verzet zich evenwel tegen een inmenging van de overheid onder meer in de opleiding van de bedienaars van een eredienst.

Het organiseren van een overheidstoezicht op die opleiding zou strijden met de Grondwet.

.../...

Anderdeels is het ook zo dat het uiteraard zaak is en moet zijn van de onderwijsinrichtende macht bij de aanwerving van de betrokkene ervoor te waken dat de door hem elders opgedane kunde in overeenstemming is met de taken die van hem verwacht worden. De gelijkwaardigheid is immers een voorwaarde voor aanstelling in een subsidieerbare en gesubsidieerde betrekking; zij vormt geen verplichting om de betrokkene in dienst te nemen.

6. Het ontwerp heeft alleen betrekking op de gelijkwaardigheid van bepaalde bekwaamheidsbewijzen van godsdienstige aard, niet op die van ideologische aard.

Tijdens de bespreking in de commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van het ontwerp dat de wet van 11 juli 1973 geworden is, heeft een volksvertegenwoordiger gevraagd wat onder de uitdrukking "bekwaamheidsbewijzen van ideologische aard" moet worden verstaan :

"De Ministers antwoorden dat het hier gaat om eventuele bekwaamheidsbewijzen met levensbeschouwelijke inslag die niet onder het traditionele begrip van "bekwaamheidsbewijzen van godsdienstige aard" vallen; als voorbeeld citeren zij mogelijke bekwaamheidsbewijzen inzake lekenmoraal" (Gedr. St., Kamer v. Volksv., 1972-1973, nr. 635/3, blz. 9).

De Vlaamse Executieve zal bijgevolg moeten nagaan of bijvoorbeeld ook de lekenconsulenten - welke in die hoedanigheid onder meer in ziekenhuizen en gevangenissen aan begeleiding doen - op grond van hun hoedanigheid niet voor een gelijkwaardigheidsverklaring in aanmerking dienen te kunnen komen.

.../...

7. Nog een punt van bijkomend onderzoek in verband met het grondwettelijk beschermd gelijkheidsbeginsel is het dubbel onderscheid dat in artikel 2, § 1, van het ontwerp wordt gemaakt tussen de "bedienaar van de eredienst-priester" en de "rabbijn".

De gelijkwaardigheid geldt voor een rabbijn slechts voor het diploma van het hoger onderwijs van het lange type aangevuld met het bewijs van pedagogische bekwaamheid.

De bedienaar-priester verkrijgt automatisch de gelijkwaardigheid op basis van zijn getuigschrift van priesterschap, terwijl de rabbijn naast het in paragraaf 2 bedoelde getuigschrift nog een brevet moet voorleggen, afgeleverd door het Centraal Israëlitisch Consistorie van België.

Omtrent dat onderscheid is aan de Raad van State geen uitsluitsel verstrekt.

8. Uit het vorenstaande mag volgen dat het ontwerp aan een bijkomend onderzoek en artikel 2 aan een herschrijving toe zijn.

.../...

GAM.

- 8 -

L. 20.034/1.

LV.

- 8 -

L. 20.034/1.

De kamer was samengesteld uit

de Heer	: H. COREMANS,	kamervoorzitter,
de Heer	: J. VERMEIRE,	staatsraden,
Mevrouw	: S. VANDERHAEGEN,	
de Heren	: F. DE KEMPENEER,	assessoren van de
	E. WYMEERSCH,	afdeling wetgeving,
Mevrouw	: A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. BAERT,
adjunct-auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS.

H. COREMANS.

.../...